

K R E Š Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 " — "
Na štvrt roka — — — — " 60 "
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Sv. Anne, matka Bohorodičky, oroduj za nás!

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Autonomia a kongrua.

oh to už do prírody ľudskej vštíepil, aby sa človek usiloval neodvislým a samostatným byť; aby usiloval sa striasť so seba putá odvislosti.

A naozaj človek medzi dovolenými hranicami všemožne môže a má na tom byť, aby sa samostatným stal.

A hľa my uhorskí katolíci nechováme sa tak.

Do tých záležitostí, ktoré naozaj našou súkromnou vecou sú, pchajú a miešajú sa nám inoverci.

Dnes zajtra dožijeme sa i toho, že iminister náboženstva ači beznáboženstva bude inoverec, nekatolík, zednár už i tak snáď bol.

A veď veľké práva má tento minister vzťahom na naše náboženstvo. On kandiduje biskupov veličenstvu, obyčajne ten zostane biskupom, ktorého minister náboženstva chce; či ale tento hľadá na to, aby kandidát vynikal čnosťami, sviatosťou života, oduševnenosťou za zásady Kristové? O nie. Zednár, alebo inoverec minister doista predovšetkým hľadá na to, či je kandidát verný vláde, či nepovažuje liberalismus za úhlavného nepriateľa kresťanstva.

Či je to ale dobre tak, aby kresťania katolíci žiadneho slova nemali pri vymenovaní svojich hlavných pastierov? Židia si volia hlavných rabínov, kalvíni a protestanti si volia svojich superintendentov; a katolíci pri tejto tak vážnej veci nemajú slova. Prečo?

Lebo nemáme autonómie, nemáme samosprávy; hocktoré náboženstvo samo sa spravuje u nás, len my katolíci sme tak opustení a opovrhnutí synovia tejto vlasti, že tohoto práva sme zbavení.

V katolíckej cirkvi sú aj kanonici.

Títo sú radcami biskupov. Kanonici majú veľké dôchodky. A kanonie k tomu sú založené, aby sa ony vzdelaným a čnosťami kňazskými vynikajúcim kňazom ujšly na staršie dni.

Či ale liberálne ministerstvo takéto podmienky a vlastnosti žiada od kandidátov? Lúdaka darmo kandiduje biskup, keby on i takým múdрым bol, ako Salamon, a takým pobožným, ako sv. Aloys.

Aj to vieme, že mnohých fár zaplnenie tiež závisí tu od ministerstva náboženstva, zas od ministerstva financií; ľudák nepýtaj takú faru, lebo liberalismus ti jej i tak nedopraje. — Okrem toho katolícké obecné základiny činia skoro 60 millionov zlatoviek. A tieto tiež pod šafára ministra liberála patria.

Či je to dobre tak?

Chudáci uhorskí katolíci ubohí, veru smutno to s nami vyzerá! A veď nebude to ináč, zakiaľ nestraseme so seba putá liberálneho tútorstva, zakiaľ si nevydobyjeme samosprávu. Autonomických vyslancov sme si už zvolili; lenže aj v tejto veci to tak vyzerá, jakoby sa nám nazad krútily kolesá. Už je tomu päť štvrti roka, že autonomický sjazd sostavený je, a za ten čas nič sme sa nemohli dozvedieť, čo a jako to vyzerá s našou samosprávou. Či nás Boh už naozaj s oboma rukama tresce?

Modlime sa za hriešnikov katolíkov uhorských, aby sa čím skorej napravili, aby nás všetkých netrestal pre nich Boh.

Keď je naše polozenie také smutné, aj my sami sme si napričine, skúmameže len svoju minulosť!

No prejdime na kongruu.

Že sme my katolíci naozaj sirotky, to i z toho vysvitá, že dnes už kňazi všetkých vierovyznaní majú svoj plat v poriadku, štátom popravený, len my katolíci nie.

Kongrua je latinské slovo, a v tom smysle ho upotrebujeme, že slušný plat. — Či ale katolícki duchovní majú slušný plat? O takých farách mám vedomosť, kde farár nemá viac, nežli 400 zl. ročite. Čo má z tohoto zaokryť, či sluhu, alebo živobytie, ači šaty. Na všetky tri veci to nedostačí, čo aj prostý človek neučnený nahliadne a uzná.

Veru opustené je nižšie kňazstvo katolícké; v iných krajinách štát platí kňazov; u nás kňaz sedliakom musí byť, role obrábať; lenže daň je tak vysoká, sluhovci sú tak drahí, úroda už od rokov je tak slabá, že polepšenie platu nižšieho duchovenstva je už nútnou povinnosťou. — O kongruu kat. kňazov je reč už od rokov, a predsa dnes sme ešte vždy len tam, kde sme boli pred rokmi.

Autonomia a kongrua! Opätujme tieto slová, hľadajme spôsob, aby sa ony už raz do života voviedly; bez nich i ďalej budeme stonať pod jarmom liberálneho tútorstva, bez nich i ďalej bude panovať terajša nespokojnosť.

V časopisoch, na shromaždeniach, pri volbách ustavične opätujme tieto slova, žiadajme ich uskutočnenie, konečne len predsa dojdeme k dačomu.

Stefan Piesek,
bývalý notár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Habanie volebného práva. Liberáli sa boja, že by ich budúce volby zas tolké milióny stáť mohli, ktoré kto vie, či by sa im podarilo druhý krát sobierať, a práve preto pomáhajú si, ako môžu. Najnovší líder liberálov z toho pozostáva, že dvihajú census, čo základ volebného práva. A to nielen kde-tu, ale húlne na premnohých miestach. Tak ku príkladu v Urmíne predtým mal hlas každý, kto platil 6 zl. 54 kr. rovnej dane; tohoto roku len toho vpísali do menoslova voličov, kto platí rovnej dane 12 zl. 94 kr.; a len takto sa mohlo stať, že v tejto veľkej obci len 90 voličov je popísané. — V Tardoskedde ale zdvihli tatári census na 24 zl. a 90 kr. Atď. A potom ešte chvástajú sa títo páni, že sú oni liberálni (po slovensky: *štedrí*), ale k ľudu krajinské tarchy znášajúcemu nie. No však aj na liberálnych tatárov prínde ešte mráz, lebo však Boh bárs nenie náhlivý, ale je pamätlivý.

Nemecko a Francúzsko. Tieto dve krajiny nikdy sa nevedely spriatelit; a tak nenie div, že mnohí sú zvedaví a skúmajú, ktorá z nich je mocnejšou. Istý denník píše, že v tomto roku vo Francúzsku prijaté bolo 249 tisíc rekrútov, v Nemecku ale 265 tisíc a 800, ba okrem toho ešte iných 10,000 ľudí zbrane schopných sa našlo; a ešte i mimo toho s malichernými chybami tela do reserva je dané tolko rekrútov, že ich Nemecko asi o 200 tisíc viac má, nežli Francúzsko.

Kamencom zapríčinená škoda urobí 1 mill. 614 tisíc a 624 zl.; z ktorej summy 653 tisíc zl. urobí tá škoda, ktorá bez poistenia sa utrpela.

Hlavným županom, krassó-szörényeskej stolice stane sa zať ministra Daniela E. Pálfiy, ktorý je teraz főlispánom mesta Veršec. Jeho vymenovanie v úradných listoch najneskôr koncom augusta bude uverejnené.

Proti vstahovaniu židov. Židom volkajúci denník „Magyarország“ nasledovne píše o poľských židoch:

Prečo by sme dovolili vstahovať sa do krajiny takým, ktorí:

1. nedonesú sem peniaze;
2. nedonesú silu k robote;
3. ktorí oddeľujú sa od civilizácie celého západu.

Lebo však prvým zákonom života je to, aby sa každý sám staral o vyživenie seba samého.

Ejhľa povšimnutia hodné slová!

Volba vyslanca krajinského v balassagyarmatskom okrese volebnom bude 3. augusta. L'avičiatvo doposiaľ ešte sa nepostaralo o kandidáta; pravdepodobne jednoducho vymenujú tam mameluka vyslanca. Magyarország je preda len blaženou vlastou liberálnych tatárov.

Ferdinand v Petrohrade. Knieža panovník bulharský Ferdinand v Petrohrade bol u cára na poklone i so svojou manželkou a so synom Borišom. Ferdinand na silu chce si položiť na hlavu kráľovskú korunu; a k vôli tomuto i syna odpúdil od cirkve Kristovej a uvrhol ho do cirkve cárovej: Cár veľmi vlúdne prijal, čo dá sa pochopiť, pretože Ferdinand veľmi nápadne spomínal sväzky národnosti a viery, ktoré spájajú Bulharsko s Ruskom.

Soštátniť treba seminišta, takto znie heslo denníka „Budapesti Hirlap“ rečeného. V seminištach vraj nepodporuje sa duch vlastenectva, a aj iné reči sa pestujú. Jako-že by sa mohli zanedbať, keď ich kňazi potrebujú; maďarisovanie je v prvom rade povinnosťou štátu a nie cirkve; cirkev predovšetkým o to sa musí starať, aby duševným potrebám bolo zadosť učineno. A veď v semeništach vôbec nielen že sa nepestuje, ba ani len netrpí sa iná reč, ako maďarská. Kto sa opováži slovenskú knihu do ruky chytiť, hneď je panslavom a vyhodením zo seminišta sa mu vyhrážajú. Keby sa pestovali všetky potrebné reči, vtedy by zvlášte mladí kňazi nekázali ľudu tak mizerne, že mnohí sa len pohoršujú na tých kázňach, bez všetkého dušného chosňa ich poslúchajú. Prepiaty šovinismus nikdy neprinášal dobré ovocie. S kvapkou medu viac múch sa dá chytiť, nežli s okovom octu. To je istá vec, že by to najlepšie bolo, keby táto krajina len jednej reči bola maďarskej, lenže keď sú tu aj Slováci, či týmto kázňam je panslavismus, alebo títo snád nemajú nesmrtné duše a dušné potreby! — Lenže seminišta treba soštátniť; to jest statky im odňať, v duchu liberálnych tatárov klerikov vychovávať; no pekne by to vyzeralo vtedy u nás. Lenže aj svedomie tých dohovných pekne bude vyzeráť, ktorí by ešte i od včulku držali denník „Budapesti Hirlap“.

Reformy v Grécku. V Grécku je už ticho, už je po rozhorčenosti ztratenou vojnou zapríčinennej. Kráľ Juraj vidí, že je už svrchovaný čas tu, aby sa previedly potrebné reformy, ktorých potrebnosť až veľmi cítili štátni mužovia zvlášte v čase vojny. Kráľ Juraj teraz do Švajčiarska odcestoval, pred odchodom ale list písal ministerpredsedovi Zaimisovi o tých reformoch. Ministerstvo na spoločnej porade uzavrelo, že hneď sa treba do práce dať?

Úplny obraz strán nemeckých: nemeckých konservatífov je 49 (bolo ich 51); slobodných konservatífov je 21 (bolo ich 23); nemecká reformová strana má 10 členov (mala 12); centrum má 102 (malo 99); Poliakov je 14 (bolo ich 20); národno liberálnych je 43 (44); liberálnych 11 (12); liberálno ľudových 28 (27); nemeckých ľudákov 8 (12); socialdemokratov 56 (48); elsaských 10 (9); „divých“ je 31 (22).

Španielsko teraz už silou mocou je na tom, aby vojna koniec vzala; lenže Amerika tuším celkom ho chce uponížiť a až potom Španielsku pokoja dopriať. Americkí pod tou zádrapkou napadli Španielsko, že toto nevie na ostrove Kube poriadok spraviť s povstalcami, ktorých krv prelievalo španielske vojsko. Amerika vraj len tomuto prelievaniu krvi chce koniec spraviť. A hľa Kubu už skoro celkom podmanila, teraz číhá za ostrovom Porto-Riko, ba i samé Španielsko chce napadnúť. — Taká nesvedomitosť nemôže byť bez trestu Božieho, ba ani civilizované štáty to nesmejú trpeť.

Kloch a jeho privrženci, ktorí tak tatársky zachádzali s volicami pri varínskej voľbe, pod obzlotu sa dostali. Pojednávanie veľmi zaujímavé bude. Medzi týmito privržencami klochovými sú aj notári: Rasska, Tomek, Porges, Janecek, Fliegel, Riza atď.

Táraniny liberálnej tlače. Ten ani teplý ani chladný, ani ľavičiak ani mameľucký čudný denník „Budapesti Hirlap“ hrozne napadol kat. seminár. Z tejto príležitosti ohlásila sa aj mameľucko-tatárska liberálna tlač a táre dve na tri, že ľudová strana je stranou panslavov, a že aj jej privržencovia sú panslavi; medzi iným aj spišského zpoštoľa pomluvá že s panslavmi paktuje. Hnevali by sme sa na tieto zlostné táraniny, keby sme nevedeli, že oni z hlúpej nesvedomitosti pochádzajú. No jaké prasa, taký kvik; kde nenie svedomitosti a bázne Božej, tam sa nečudujeme nad takouto rečou.

Talmud nad evanjeliumom. Judaismus nad christianismom zvíťazí v Maďarorságu.

Je to hrúza, čo všetko si to u nás už židáci dovoľujú oproti nám kresťanom katolíkom. Nielen že nás materialne ničia, ale i morálne nás zničiť sa všemožne vynasnažujú. Nevyslovná boľasť a žiaľ musí naplniť srdce každého kresťana katolíka a tým viacej katolíckeho kňaza, ktorý opravdive miluje Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho svätú cirkev, keď slyší, alebo v novinách číta o tých hroziťanských impertinenciách, ktorých sa talmudistickí židáci dopúšťajú, ktoré s neslýchanou drzosťou páchajú na potupu Pána a Boha nášho Ježiša a Krista, a jeho sv. cirkve, nasledovne i na veľikú potupu nám kresťanom katolíkom. — Krev sa vo mne vzbúrila, svätý hnev vo mne vzplanul, ano i oči sa mi slzami zalialy, keď som vo výtečných maďarských katolíckych novinách „Alkotmány“ v čísle 159. dňa 9 júla na stránke 6 čítal, „Zsidók impertinenciája,“ kde sa vypravuje, jak hrozne, jak ohavne zneuctili a potupili židáci — sberba satanášova — Pána a Boha nášho Ježiša Krista. Z hlbín trdca mojeho, so slzami v očiach som si žalostne povzdychnul: „Bone Deus, ad quae tempora nos servasti!“ Vydal si nás do zajatia úhlavného zúrivého nepriateľa nášho, do krutého ukrutného jarmu, do tyranského otroctva židovského. „Spravodlivé sú sudy tvoje o Bože! spravodlive nás tresceš, zaslúžili sme si trest tento!“ Sami my katolíci svolali sme na seba tento trest Boží a síce svojou neposlušnosťou proti našej duchovnej matke sv. cirkvi Kristovej, nezachovávaním tých jej zákonov, tých jej nariadení, ktoré nám ona v príčine obcovania so židami vydala a zachovávať

prikázala. (Viď tie zákony v článku „Kto číta, rozumej, v Kresťanovi v čísle 11. a 12. uverejnené). Pre túto našu neposlušnosť nás Boh tresce, pre túto našu neposlušnosť vydal nás Boh do židovského zajatia, do tyranského otroctva židovského a v tomto zajatíu, v tomto otroctve budeme musieť tak dlho upieť, jak dlho budeme v tej našej neposlušnosti sotrvávať.

Toto naše zajatie, toto naše zaslúžené otroctvo je nečo hrozného. Nepanujú tu už viac kresťania, nie; ale panujú tu skutočne židáci, všetko tu židia spravujú, dirigujú. Židáci sú tu neobmedzení páni, ostatní od prvého až do posledného židovskí žoldnieri šklávi otroci a to nielen z cielného, ale behužiaľ i z duchovného stavu už židakom otrocia. Ja môžem bezpečne a všetkým právom reknúť, že tu v tomto sožidovstvom, sozedenárstvom orságu talmud nad evanjeliumom Kristovým, judaismus nad christianismom, zvlášte nad catholicismom víťazí. A pôjde-li to ešte i ďalej tak, jako dosaváď, nebude to dlho trvať, a talmud nad evanjeliumom, judaismus nad catholicismom bude v divokých orgiach úplné víťazstvo sláviť. Ale vtedy a to tak iste ako $2 \times 2 = 4$ i celý Maďarorsag bude pochovaný, do hrobu uložený. Židovstvo mu zaspieva hrúzyplné „De profundis“ a „R quiescat!“ a na jeho mohyle bude židovstvo v divokých orgiach tancovať svoj talmudistický kankán. A to bude pre Maďarorsag ten najväčší, najhroznejší trest Boží. Boh daj, by som bol falošným prorokom, ale všetko sa mi tak zdá, že jestli sa len Pán Boh nad nami nesmiluje a tak rečeno zázrak neučí i — veľmi ľahko sa stať môže a stane, že na pokon tu v tomto sožidovstvom sozedenárstvom orságu viera židovská bude viera panujúca, viera štatna. Veď už teraz i vláda i všetky úrady i mnohí kňazi skloňujú hlavy svoje, koria sa talmudistickým zákonom a dovoľujú židakom to, čo kresťanom nedovoľujú. Židáci považujú seba za národ vyvolený a opovrhujú všetky ostatnie národy. Syšme len, čo píšu židovské noviny Joschurum: „Jest len jedna pravá viera, židovská. Vzdelanie a vymoženosti novoveku sú k poďakovaniu len židom. Jest len jediná kultúra a tá je židovská. Len národ židov má právo byť hrdým na svojich predkov. Len židia majú šľachtu, lebo oni tvoria šľachtu Abrahámovu. Židia sú najčistejšia a najušľachtitejšia rasa. Židia sú prednými a najstaršími občanami všetkých štátov. Antisemiti nemajú takové právo na svoju domovinu, ako židia. Náhľad, že židia nemajú domoviny jest velikou nestydatosťou prislušnikov i feličného národu!“ Toto píšu židácke

noviny Jerschurum. No, či je to už nie hrozná efronteria, hrozná drzosť židácka? Toto tvrdenie židácke nadsvedčuje, že židia seba považujú za pánov všetkých kultúrnych štátov a že ostatné národy sú nimi len trpenie a závisia od milosti židov. Tak je to i tu v tomto našom sožidovštelom sozedenárštelom országu. Tu všetko od prvého do najposlednejšieho, ano celý celučičký Maďarorság závisí dnes od milosti židov. — To, čo nekdy zakladateľ a prezident „Alliance Izraelite“ a zároveň spolu i veľmajster fraimaurerských loží francúzskych židák Cremierx písal a reknúť: „*Verbant muss die Lehre von Messias, den die Juden gekreuzigt haben, aus dem Leben, aus der Wissenschaft aus der Welt sein. Wir Juden wollen es so, und wir Juden sind heutzutage die Herren der Welt.*“ T. j. „Nauka o Messiašovi, ktorého židia ukrižovali, musí byť zo života, z vedomostí, zo sveta vyhnaná. My židia to tak chceme a my židia sme dnes páni sveta.“ Podobne volajú dnes židáci u nás v Maďarorságu. „*Musi byť vyhnaný christianismus, zvlášte catholicismus z Madarorságu. My židia to tak chceme a my židia sme dnes páni v Madarorságu.*“ A darí sa tu židákovi toto diabolské diele. Vyháňajú catholicismus s pomocou svojich žoldnierov zednárskeho liberálnych tatárov. Vyháňajú ho proti-cirkevnými zákonami, civilným manželstvom, beznáboženskými školami, bezkonfessionálnosťou, neverou, neznabožstvom. Všetky zákony proticirkevné kujú sa v ložach židovsko-zednárskeho. V nich ukuvano je civilné manželstvo, recepcia židov, beznáboženské školy, bezkonfessionálnosť na zkažu, záhubu na zničenie catholicismu.

(Dokončenie nasled.)

Udalosti sú dokazmi.

Zkúsenosť, veľmi smutná zkúsenosť dokazuje, že socialdemokrati fiktusi práve veľmi podporujú a zastávajú liberalismus, keď by mohli najlepšie zastávať skutkami záujmy robotníkov proti nadužívaniu gšeftárov. Práve vtedy podajú ruku liberálom, keď by najlepšie mohli pomôcť utlačeným.

Veľmi mi je to ľúto, že vy páni socialdemokrati veľmi slabo ste nás podporovali v záležitosti robotníckej otázky.

V rozhodnej dobe vždy ste hlasovali proti návrhu nášmu.

A veď boli-li by sme i my tak činili s vami, ešte i dnes by sme tam boli, kde sme boli pred 20 rokami.

Snáď vyhovárate sa, že i tak by sme boli zostali v menšine. To je pravda. Lenže v zákone obrany

robotníkov nejednu spasiteľnú zmenu by sme boli mohli previesť, keby sme sa boli stále opierali na vašu vytrvanlivú podporu.

Toto vyhodil na oči socialdemokratom celkom právne nemecký vyslanec Hitze.

Dr. Bachem, člen to centrumu ale na tomže mieste nasledovne prehovoril:

„My sme veľa učinili v posledných časoch v záujme nemeckých robotníkov, s kroka na krok sme pokračovali; lenže vždy sme museli bojovať proti socialdemokratickej strane.“

Socialdemokrati hlasovali proti návrhu o poistení nemocných, proti zákonnému návrhu o poistení starých a práce neschopných, proti zákonnému návrhu obrany robotníkov; lenže predsa sa nám podarilo tieto všetky previesť.

Páni moji, keby každá strana príklad socialdemokratov nasledovala, vtedy by v poistení neboli účastní ani starci, ani chudobní, ani práce neschopní; vtedy by nestálo bod ochranou zákona ani určenie častí roboty, ani záujmy robotníctva.

A títo socialdemokrati prázdnymi frázami mamiu od dvadsiatich rokov svojich prirvžencov s tým, že v dnešnej spoločnosti nemôže byť spomienka o polepšení; lenže tých nepoženu čelom do steny, ktorí už od 20 rokov vidia pokrok robotníckej otázky.

Takto napádal herský Bachem socialdemokratov bez toho, žeby títo boli sa opovážili brániť sa.

Aj to je pravda, že v Nemecku socialdemokrati hlasovali proti odaneniu a utlačeniu bursy.

Nám to síce nenie divným, lebo dobre vieme, že hlavnou žiadosťou socialdemokratov je to, aby zástup zkažených a spustených ľudí čím väčší bol, ktorých potom môžu zneužiť ku svojmu chosňu, a v tomto ohľade veru na jednu strunu brnkajú s bursármí a masné hrnce vylizujúcimi liberálnymi rytiermi, ktorí tiež len vykoristí ľud sa usilujú.

Len to sa nám zlá byť divným, že tí triezlive snýšľajúci robotníci nevidia a nezbadajú toto pokrytstvo, s pomocou ktorého ich vydávajú takrečeno predávajú bursovým špekulantom socialdemokrati náčelníci.

Či to nenie do smiechu, ba snáď skorej do hnevu, že taký náčelník socialdemokratov, ako ku pr. v Berlíne dr. Aaron, 200 tisíc zl. porukomstvo do vrecka vopchal, potom ale ešte kričal a hrdlo našinál proti boháčom a statkárom?

Veru múdri robotníci ľahko nahliadnu, že svojich priateľov darmo hľadajú v táboře z viery vyzlečených, Boha a svedomitosti spustených socialdemokratov.

Jedine priatelia a prirvženci kresťanských zásad môžu opravdive ďaleko od všetkej sebeckosti milovať chudobu, ktorej pravá práca chová i boháčov.

Miško Anchim, antisocialdemokrat.

Krajinský pút Uhrov do Lurdu v septembri.

Známo je, že koniec tohoto storočia všetci katolíci okršleku zeme slávnostným a všeobecným vyjavením viery chcú posvätiť; ku ktorému cieľu pod predsedom kardinálom Dominikom Jakobini medzinárodný výbor sa sriadil všetky národy zeme zastupujúci. Tento výbor s odobrením jeho sviatostí Lewa XIII. vypracoval program slávnosti koncom tohoto storočia konať sa majúci, ktorého prvý bod — vzťahujúci sa na rok 1898. — predpisuje skutočné putovanie do Lurdu.

Nížepodpísaní čo uhorskí členovia medzinárodného výboru povedieme 1-ho septembra pút do Lurdu, čo má byť slávnostným záverkom duchovného pútu.

Tam chceme prebl. Panne Marii ukiazať, že ju milujeme, že sme jej vernými dieťkami, že si jej pomoc zabezpečiť chceme i v budúcnosť.

Ponevác k sriadeniu a vedeniu tohoto pútu dovolenie a odobrenie sme obsiahli od jeho eminencie Kl. Vassaryho, podarilo sa nám vypracovať nasledovný program cesty pre ten pút.

I. Pútnici pohnú sa 1. septembra b. r. na osobitnom vlaku z I. II. a III. triedy pozostávajúcom a síce dotkneme nasledovne stanice: Budapešť, Pragerhof, Sv. Peter, Cormons, Banátky, Majland, Genua, Nizza, Marseille, Cete, Toulouse, Lurd; a nazpäť podobne.

II. Aby sa mohly značnejšie mestá obzreť, pri odchode v Majlande a Marseille, pri návrate ale v Nizze a v Banátkach 24—24 hodín budeme sotrvávať.

III. Pútnici úplné tri dni budú v Lurde.

IV. Pútnici v mestách (4) odpočinku a v Lurde od stanice do mesta a nazpäť na kočoch pojdu; jedlom zaopatrení budú — ktoré dostanú rano, na obed a večer; svetlo a obsluha tiež sa im ujde.

V. Tak v Lurde, jako aj inde v hostincoch na I. triede cestujúci osobitnú izbu dostanú; na II. triede cestujúci dvaja a dvaja dostanú osobitnú sieň, na III. triede cestujúci traja a štyria dostanú jednu izbu.

VI. V ceste každý sám sa stará o chovu.

VII. Cestovanie stane sa na osobitnom vlaku spoločne; a karta pre pútnika vystavená len na ten osobitný vlak je platná.

VIII. Cena cesty a zaopatrenie na sedem dní dľa osoby je na:

I. triede 220 zl. — II. tr. 170 zl. — III. 150 zlatých.

IX. Prosíme čím skorej sa hlásiť. Vopred treba poslať 80 zl. na I. tr. cestuj.; 60 zl. na II. triedu cestujúcim, a 40 zl. na III. triedu cestujúcim.

Obširný program v druhej polovici augusta bude vydaný a pútnikom rozposlaný.

V Budapešti 30. júla 1898.

Dr. Šimon Valo a dr. Ján Purt,
dozorcovia klerikov

(Bpešť, IV. közp. papnevelde.)

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohí sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učinili ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhoveť našej žiadosti a prosbe, lebo však žatva je už tu; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciamе k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde môže vystať od nás, jestli i ctení predplatiteľa budú sa usilovať svojej povinnosti zadostučiniť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Krešťan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

S hocakou záležitosťou Krešťana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha krešťanského, privrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že samí si predplatia na Krešťana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť.

Predplatná cena:

Na rok 2 zl.

Na pol roka 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

Krešťania!

kupujte len u krešťanov!

BESEDNICA

1848—1898.

K Jubileumu Jeho Excellencie

Pána

Ferdinanda Grófa a Dra Zichy-ho

venuje

P. Dom. Michal. Kossereő. 1898.

v Skalici.

*Už čaká ľud i krajina v ozdobení,
V ktorýchžto kvitne lásky ružička,
Dar z Uhorskej to vlasti prinesený:
Slavnej jednoty milá Matička,
Už čakajú aj vrcholce by kraj celý
Jich milým hlaholom sa rozvučaly.*

*Hľa vítať sa stroji svojho Otca kmeta,
Ktorý je strážcom tej slavnej svätiny,
Ktorú zveleboval pre mnohé to letá,
Ktorý láskou vládne v širinách krajiny,
Už pol sto leta tomu, čo učenec Pána
Dnes obeť vdaky Pánu Bohu vzdáva.*

*Nedakuje On sám, lež hľa krajina celá
Tá milovaná jeho rodina,
Dnes Bohu uznáša vdaky každá duša milá
Že prajná je jej táto hodina,
Keď môže slavne prejavíť už znova,
Jakú ona úctu k Otcu svojmu chová.*

*Jakou to láskou detinskou a vďačnou
Hľa milovali svojho ryliera,
Ktorý tolko rokov im hlása pravdu svätú,
Jich posilňuje v čnosti a vo viere,
A vždy sa stará dňom i nocou
Im radou, skutkom prispieť pomocou.*

*O už sa rozvučte hlasy našej stráži,
Zaspievaj, oh ľudu, Te Deum radostne!
Hľa o starček, však v tele v duchu svieži
Kmet vzácny kráča tu hľa slavnostne;
Už v Boží chrám sa berie s tužbou svätou,
By Bohu ďakoval za tú dobu drahú.*

*Oh pristup Velikášu Otče drahý!
Už k oltáru kde tróni Maria*

*Tu vyslov Otsu všeho miru v deň Tvoj blahý
Tvojho Jubileum vdaky vzdánia,
Spomeň si na cirkev, spomeň na vlast tvoju,
Ktovej verný si bol v práci a v čas boju.*

*I na priateľov nás ráč si spomnuťi,
A ktorým si tak vďačne dobre robieval:
Boh nech Ťa posilní k dlhej ešte púti
Bys ďalej semä dobre rozsieval,
A tak bohatú žeň bys videl dozrievať,
Pokiaľ k sláve večnej Pán Ťa bude volať.*

Povinnosť a svedomie.

Ale Marka, majže rozum; však len vidíš, aký som dobrý k tebe, zo srdca som takým — no o tom, viem, žeš už dávno presvedčená.

Ja mám dobrý úrad, neškodné dôchodky, ktoré dostačia k vyživeniu nás oboch.

No čo chceš ešte viac mať?

Že čo ja ešte chcem mať, pán strojovník milý?

Ja chcem mať takého muža, ktorý nenie vo dne v noci na stroji. Ja chcem mať muža, ktoý ma nechá doma samú.

No Janko, syn súseda Kolára o veľa lepšie sa mi páči.

Tento jednúc prevezme od otca remeslo, a doma bude sedieť, nemusí tak, ako vy, ustavične vandrovať.

Po týchto slovách kývla Marka strojníkovi, obrátila sa a preč odišla.

Smutno hľadel po nej pán strojník. Ťažko mu padlo vedieť, že je opusteným ba i uponíženým.

Že ho Marka nechce, za to on nemohol, lebo však taká vec nedá sa násiliť; že sa ona ale o jeho úrade a zamestnaní tak vyslovila, to ho veľmi bolelo, lebo to povolanie sa mu páčilo, svedomito plnil svoju povinnosť.

Smutno preberal nohama a pohrúženým súc do smutných myšlienok domov šiel.

Už bolo 9 hodín večer, keď sa i z domu vzdialil a zas len na tom parnom stroji sa nachádzal.

Veľmi tma bolo. Ohnivé dve oči železnice čudno ba skoro strašne mu prichádzaly. Hukot kolies nebol mu príjemným.

Na tomže vlaku bol aj ten Janko kolárov, ktorý cestoval do inej obce, aby si tam ešte v živote otca svojho, ba ešte pred sobášom zariadil domovizeň a všetko do poriadku doniesol.

Strojovník videl, jak vrele sa lúčil od Marky, ktorá tiež útle a veľmi prívetive sa odobrala od svojho Janka.

To všetko sa mu tislo teraz do modzgov.

Kolesá hrkotaly, aby mu nepříjemnými byly; mesiac tiež tak sviečil na jeho tvár, akoby posmech chcel z neho robiť.

Hrozné a rozličné myšlienky ho trápily.

Keby sa tak teraz tento vlak srazil s druhým vlakom; a on by obratne na bok vyskočil; snáď by sa nehoda stala; ale kto by zle pochodil, kto by o život prišiel . . . Janko; a kto by ináč smýšľal? . . . Marka.

Hriešnou radostou sa naplnilo jeho srdco pri týchto myšlienkach.

Pred sebou videl všetky tie osoby, ktoré sú teraz nášho sverené.

Tu mu na um prišla sladká budúcnosť... zas zanedbanie povinnosti a opovrzenia hodná sebeckosť; pekný hlas Marky... zas smiteľné stonanie a k smrti pracovanie poranených.

Nebol v stave ďalej pliesť nič týchto hrišných myšlienok; závrat pojal jeho hlavu.

A hľa neďaleko stanice jakoby videl jeden vlak v ústrety ísť, alebo sa mu to len sníva. Lepšie pozre, vidí, že to nenie sen.

Mráz prešiel jeho telo a údy. Čo si má počať; anjel s čertom sa pasoval v jeho srdci.

Láska — alebo povinnosť!

Hrozný boj bol v jeho srdci.

Sekundy míňaly sa!

Už len jeden okamžik mal; akoby nebeské svetlo bolo prebehlo cez jeho tvár a oči.

Celkom chladnokrvne díval sa na ten druhý vlak; srazeniu vyhnúť nebolo možno, lebo vlaky už celkom blízko boly jeden k druhému.

Už len o tom bola reč, ako sa srazia a jaké bude nebezpečenstvo a nešťastie.

Ostro zapískol, vozne odtrhol od parného stroja; vozne pomaly zostaly stáť, pomocníkovi kázal dolu skočiť, aby svoj život zachránil, on ale ďalej šiel; ruky si založil, perny stisol a chladnokrvne očakával, čo to bude. Len dve slová bolo slyšať z jeho úst:

Povinnosť a svedomie!

A tak napredoval.

Teraz...!... Naozaj srazil sa parný stroj s rychlíkom; rychlík postál; stroj ale roztrepal sa na tisíc kusov.

Horko-ťažko podarilo sa jeho mrtvolu najst; zomrel on, ale slávna bola smrť jeho, lebo mu ju priťahlo plnenie povinnosti. P. J. N.

Dedinský agent.

Už je Jakube. Prídu sená, keď sa človek tak spojí v tom kosení, v tom hrabaní, až mu z káčky tečie, jako keď plníka krstia. A ako že by to šlo, keby človek ešte hladný sa musel tam krčiť? Veru by aj tak zvädli črevá v človekovi. Nuž a veru máme výhľad tak na hlad, jako aj na smäd! Čože počujeme z toho širého sveta? L'adovec vraj zbil všetko! Nuž a keď je to tak, či ti tým ľuďom zas nerarastú rošky, by tým lepšie brali naše peniažky, či ti z s nezdvihnú cenu tej múky?

No len nie tak, kmotre — hovorí Janko — nešomrite toľme ra tých našich známych pánov sklepníkov. Dobrí sú to ľudia, opravdiví kresťania, bárs sú ani nie pokrstení. Múku ti tak lacno dajú, že bys' ju nikde v širom svete tak lacno odpoli darne, nedostal.

Veru to — odpoveďa Jožko načúlene — taký, ktorý do rášho kresťanského spolku ani nenazre, si myslí, že len židia majú peknú a lacnú múku. A daj že mu ty za múku z dubových kvór?!

Janko: Čo že ešte nevymyslíte, kmotre? že vraj z dubových kvór? Nuž vari neviete, že sú dubové kvóry červené, a toto tá múčička tak biela, ako ten najčistejší sneh! A k tomu ešte — čože ešte? táže sa Jožko posmešne — ešte ten šmak, tá chuť, ktorá človeka obide, keď sa z tej trhanice, alebo galganov narípe!

Jožko: Každý majster svoj tovar chváli.

Janko (čudujúc sa): Čo? a či je to môj tovar?

od koľo ste to počuli? Nech tomu sojka, alebo straka oči vydube, kto vám to povedal!

Jožko: No vari to už nevie celá naša obec, že má dedinského agenta, ktorý veľké procento dostáva od židákov: Imerbuma a Rozencveia — od toho tam na rohu — za to, že mu do našej obce dubovú múku vyváža, a to že vraj v noci.

Janko: Nuž, nuž... a kto... že to môže byť?

Jožko: A vari ste ešte, kmotre, nečuli o ňom?

Janko: Veru som nič nečul!

Jožko: Ani ja neznám doista, len tak chápem, kto by to môhol byť!

Janko: Ah jaj to sú len také táraniny, ako lupčiansky most nad Váhom! Poďme račej za prácou, bo teraz čas drahý!

Jožko: A múka lacná... u Imerbauma a Rozencveia. S Bohom kmotre! S Bohom!

Janko (sám sebe): Ej ale že majú za jazyky tie ženy. Priučš ich, aby pred nikým ani slovička neškrkli, a tu máš! No ale počkaj, nebudú už lacnú múku jesť!

Jožko (v sebe): Ale som ho pošťichal!

Huncút.

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Kresťan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dl'a miery spravodlivosti pokročiť mohli.

Vydavateľstvo.

Najmladší vnuk kráľovského kniežata Jozefa. Ma geta Klementina, dcéra to kráľ kniežata Jozefa a manželka kniežata Thurna Taxisa v Regensburgu porodila zhravého chlapca.

Kresťanský socializmus. Koločský arcipastier Juraj Častka v Józsefnáze má veľký statok pod viac honov, ktorý doposiaľ jeden človek mal v prenajre, ktorému ale nedal ho znovu do arendy tento arcipastier, lež rozdeliac na mnohé kusy dal ho sedliakom, aby si tak pomôcť a biedy sa zbaviť mohli.

Mienka o Bismarckovi. Góf Rechberg, raúsky diplomat, ktorý jednúc veľký zástoj hral, 17-ho júla bol 92 ročný, čo s veľkou slávnosťou bolo spojené, pri ktorej opýtali sa ho, jako mieni o Bismarckovi? Góf Rechberg takto odvetil: Bismarck je taký človek, ktorý v živote veľa šťastia mal.

Uhorskí pútnici do Lurdu šťastlivo dorazili. Do hromady ich bolo 75; Slovákov 22. Utešený spev uhorských pútnikov na všetky strany veľmi

sa páči. Medzi tymito pútníkami bol aj veľkomožný vyslanec Zoltán Zmeškál i so svojou paňou osv. grófkou Pongrác. Toto panstvo i v tom svätom putovaní na pomoci bolo chudobnejším.

Pút Terezičovčanov bpeštianskych do Mária-Besnyó pohne sa 15. augusta rano o pol 6 hodne z farského chrámu pod náčelníkom Jánom Šovákom.

Z budapeštianskeho Jozefova tiež pojdu pútníci slovenského jazyka do Mar a Besnyó; a síce 14-ho augusta rano o pol siedmej hodine sa pohnú, nazpäť ale až na druhý deň po poludní. Ich náčelníkom bude spevár Vincent Jonec. Duchovným budú vypevadení a pri návrate prijatí.

50 rokov vojacom. Vo Veľkom Varadíne Ján Pacher, husársky to strážamajster je už 50 rokov vojacom; v päťich bitkách bol. Z príležitosti tohoto jubielumu pozdravili ho nielen súdruhovia, ale aj vysokí dôstojníci vojenski.

30 rodín v nebezpečenstve. V Stropkove jakýsi Izák Westreifer, židovský mäsiar sekal zdochlinu, a preto ho odsúdili na 30 dní do väzenia a na 10 zl. peňažnej pokuty. Z toho mäsa tridsať sluhov jiedlo, čo ostalo, to zjedli fabriční robotníci. Ejha čo nevystane z túženia za rebachom!

Poriadny Dreyfuss. Vo Viedni narodený, lenže v Paríži bydliači Max Dreyfuss nechce i ďalej Dreyfussom sa volať a premenil svoje meno na Hinstina. Tento Dreyfuss sotva je členom Dreyfusovej kompanie, ktorej náčelníkom je Zola.

Najbohatšia žena na svete. Na svete najbohatšiou ženou je vdova Isdora Cousino v Južnej Amerike bydliača. Jej majetok cení sa asi na 400 millionov zlatoviek. Len uholné doby donášajú jej 150 tisíc zl. mesačne. Ona je veľmi vzdelaná a vľudná pani; deti nemá viac, ako dve ešte slobodné dcéry, z ktorých každá dostane vyše 200 mill. zlatoviek.

Kto bude variť? Len v samom malom Švajčiarsku študovalo v terajšom letnom semestri 335 ženských na troch nemeckých všeučeliskách; len v samom Curichu bolo takých 194, medzi ktorými 124 medicínu študovalo. Keď to ďalej tak pojde, kto-že bude variť, prať, o domáci poriadok starať sa? Však uvidíme, čo budú stáť liberálno osvietené ženy?!

Slobodný úrad ružomerský osvedčil sa, že on nemôže za to, že kat. potravný spolok nemá povolené, soľ predávať; má-li ale kto námietku proti váhe, nie doma, ale hneď v solnom úrade nech sa ohlási, kde ináče dostatočné dozorstvo je, aby sa soľ spraviedlive vážila.

Nekúpaj sa v chladnej vode. V. L. istý sedliak šiel sa kúpať, keď chladno bolo. On čo nevažny vífúz chvastajúci sa do hľbokej vody šiel plávať, lenže kŕče dostal, následkom ktorých zatopil sa. — V chladnej vode ale i z toho ohľadu je nebezpečno kúpať sa, že človek následkom prechladnutia rozličné choroby, ba i smrť si môže pritiahnúť.

Už aj liberáli majú dost poľských židov, ponevác — ako slyšíme, vrchnosť naložila viacerým hraničným slúžnym, aby na hranici četníci dali pozor, že by sa nehrnuli k nám tak hľfne poľski židia.

Boj s pytliakom. Vo vukovárskej hore „Dubravou“ rečenej od dávna veľmi kynožil ktosi divú zver v panskom revíre. Hlavný horár Alexander Bosňak nedávno prišiel na stopu pytliakovi, ktorý sa menuje: Štefan Lovretič. Hlavný horár oslovil opätovne zverokmína, aby odovzdal zbroj, čo ale on odopral. Na to horár násilne mu chcel flintu odňať; lenže pytiak nôž chytil a poranil hlavného horára, ktorý potom strelil na zverokmína, ktorému pleco ranil. Lovretič hodil sa na hlavného horára a tak diho ho bil po hlave, až tento konečne bez seba na zem klesol; potom ale uskočil. Nenie veľkej úfnosti, že by hlavný horár vyzdravel. Četníci kurentujú ho.

Beznáboženstvo a kalvínstvo. Kalvíni veľmi boli oduševnení: a cirkevno-politické predlohy; teraz ale horekujú a bedákajú, že práve im škodia ony najviac. V békéšskej stolici nedávno 72 rodín opustilo kalvínstvo a stalo sa beznáboženským. A kolko tisíc ich už vystúpilo z kalvínstva takých, ktorí nie hľfne a verejne učinili tento krok. Hja kto druhému jamu kope, sám do nej padne.

Muža otrávil. V Temešvári v tieto dni päť dní sa trápil L'udevít Thiele, až konečne zomrel. Naraz povstal chýr o tom, že manželka ho otrávil. Nechali ho vykopaf. Spolu ale i jej byt preskúmali, následkom čoho na vrch vyšlo, že u seba mala viac flaš pod zrivej vodky, ba i tomu prišli na stopu, že „dobré by bolo zunovaného muža na druhý svet poslať.“ Hja keď bez svedomitosti a bohobojnosti nenie spoľahivosti, statočnosti a vernosti. Rodičia, hľadte, aby vaše dietky, viac svedomité, nežli bohaté boly!

Smrť úžerníka. V Pizemysle poručník Gustav Stumpf 25 zl. bol dlžen úžerníkovi Hochingerovi, ktorému ra svoju statočnosť sľúbil, že mu dlžobu zaplatí. Hochinger ale predsa oznámil u pluku meška júceho dlžníka, ktorému naloženo bolo, aby do 19. júla do poriadku doniesol tú vec. — Tento 19. júla naozj šiel s peniazmi k úžerníkovi, od ktorého kvitanciu prosil; lež ju úžerník písal, Stumpf ho zastrelil, potom ale domov šiel a pokojne čakal, lež ho chytila. Veru náruživosť je slepá, nevšíma si hlas svedovia, ale ani hlas rozumu.

Vreckozlodej. Jakýsi Moric Lux, z Poľska došlý 17 ročný chačník, ktorý sotva bude vpísaný do matriky pokrstených, v deň pohrabu manžela ukradol utrápenej vdove z vrečka peňažný mešec. Lenže zie sa mu to podarilo, ponevác ho chytili, a teraz už v chľadku rozmýšľa v Budapešti, že by predsa len lepšie bolo bývalo v Poľsku zostať a nestvárať také nebezpečné gšfity.

Malé dievča v šlopci. Vašárhelyský gazda Ján Kucora hneval sa, že mu kurence s dňa na deň hynú. Konečne presvedčil sa, že tchor je kynožiteľom jeho hydu. Nastavil tedy na koniec dvora veľký šlopec. K večeru hrozné bedákanie naplnilo dvor. Julka, 3 ročné dievča Kocurové hralo sa s tým nastaveným šlopcom, ktorý jej odtrhol ruku. Rodičia len pozorne jednajte, na malé deti ale pozor dajte, aby sa nestaly zobračkami prv, nežli ich vychováte.

Zle pochodil bezočivý žid kolmarský Hirsch. V nemeckej obci Antonienhofe totižto organista čakal príbudzných hostov. Jeho 17 ročná dcéra stála pred bránou, čakajúc tých hostov; naraz príde k nej žid

Hirsch a bozká ju; ona si myslela, že je to dakto z tých čakanych príbudzných, a to tým viac. lebo sám žid to tvrdil; povedal ale, že musí preč ísť, lebo má pilnú prácu, a pri odchode znovu jej ruku bozkal. Potom ale chválil sa, jakú driečnu slečnu bozkal. Táto ale obžalovala ho, že jej na cti utrhol; bezočivého žida na šesť týždňov do chládku odsúdila súdna stolica, lebo vraj to bol útok žida proti kresťanke. Toto sa stalo v Nemecku.

Obet obžerstva. Z čertovej vodky len čertové kúsky pochádzajú, čoho dôkazom je aj nasledovný prípad, M. Verike rodák z Oravy už od dávna nemierny a pričasto kukal na dno zúsky. Nedávno tak sa nastrebal korhelice, že na ulici od jednej steny do druhej sa potáčal; už nebol ďaleko domu, keď padol na jedno trojročné dieťa, ktorému ruku vytkol; korhefa ale četník do chládku pojal so sebou.

DOPISY.

Z VEL'KEJ LADNE, 20. júla 1898.

Vážna Redakcia!

Mali sme voľbu na obecných predstavených dňa 24. júna, a síce voľba nám tak vypadla, jako sme sa my gazdovia usnesli, a vyvolili sme sebe nového rychtára Andreja *Gajdoža*, v ktorom veľkú dôveru máme. Lenže nechcel popustiť starý rychtár Andrej Matasčyk ten úrad rychtársky, lebo už ho mal 10 rokov a preto mu ho ľúto bolo z rúk vypustiť. Ale zo 41 voličov ani jeden na neho nehlasoval.

S Bohom.

Ján Vala.

KOŠICE, 20. júla 1898.

Vážený pán Redaktor!

Toho roku okusili sme na hore levočskej radosť, jakú my do teraz nepamätáme. Každoročne na túto horu zvlášť ku dňu 2. júla putuje mnoho tisíc pútnikov. Toho roku ale bolo tu pútnikov o mnoho viac a síce tak veľké množstvo, že neviem, na ktoré putnícké miesto tolko ľudu pospolu sa síde. Predivná Matka božská Maria levočská toho roku povolala ku sebe skrze jedného služobníka svojho čitateľov svojich veľiké množstvo.

Hrnuli sa zástupy ľudu k tejto slavnosti so všetkých strán, jako by na rozkaz a žiadosť samej Matky Božskej, ktorá sebe žiadala jako mocná kráľovna a naša milá matka vidiac poddaných svojich verné dietky svoje na hore, ktorú ona obľúbila sebe, ktorá má toto krásne meno „Hora Marianska“, jako málo ktorá iná hora na svete. Aj my jako každoročne, tak aj toho roku shromáždili sme sa v dominikánskom chráme vo veľkom počte v deň Sv. Petra a Pavla rano, aby sme si vyžiadali požehnanie a potrebné poučenie na túto radostnú, túžobne očakávanú cestu. Krásnou rečou z kazateľnice vprevdzjal nás dp. *Reginaldus Garžik*, riditeľ ružencového braterstva. Tak sme dľa obyčaje našej putovali túto cestu cez

krásne kraje spišské, až sme sa v druhý deň večer dostali na nízky kopec, s ktorého sme po prvýkrát spatrili milostivé miesto. A tu vystúpil na vyvýšené miesto dp. *Karol Antal*, farár cahanovský, (abaujská stol.) ktorý so svojimi farníkmi na túto horu putoval, a držal k nám primeranú reč o úcte a prednosťach P. Marie. Po tomto poučení spojili sa všetky processie počtom 10 v jednu processiu a pohnul sa tento veľký prôvod z 18, zástavami do mesta. Na tento prôvod bolo mile pozreť, lebo to bola processia veľmi veľiká a pekne sporiadaná; len samých mužov bolo na parsto, ktoré v peknom poriadku s dvoch strán po dvoch a dvoch do mesta kráčali. Pri bráne mesta očakávalo nás v ústrety nám prišlé kňazstvo oblečené v kostolnom ruchu. I hudba nás vitala. Po udelenom požehnaní s prevelebnou sviatosťou išlo kňazstvo v ústrety prichádzajúcej procesii z Liptova, Oravy a Trenčína, ktorá pozostávala z vyše tisíc ľudu 10 družičiek, a 11 kňazov, ktorí oblečení v rochetkách uprostred ľudu kráčali. Pohľad na tento provod naplnil nás radosťou, obzvlášťne když sme medzi duchovnými spatrili dp. Jána Hattyára farára hobovského, vodcu tejto processie, nám obľúbeného minuloročného kazateľa na Hore Levočskej, dozvedeli sme sa, že on zase bude našim kazateľom pri tejto slavnosti.

Títo kňazi prišli k tejto slavnosti jako pravi missionari velebiť túto slávnosť kázňami svojimi. Už na druhý deň o šiestej hodine rano bola slovenská kázeň o hriechu, ktorý je nesmierne obrazenie Boha, ktorý Ježiša bolestne ranil a na križi usmrtil. Hriech je smrť našej duše, lebo ju od Boha odlučuje a nepriateľkyňou Božiou činí. Za tento hriech jako putnici prišli sme činiť pokanie. Kazateľom tejto kázne bol dp. Eduard Hattala farár kvačanský z Liptova. O desiatej hodine slúžil slavnú sv. omšu dp. opát farár levočský, po ktorej zase bola slovenská kázeň o poslednom súde, o ktorom tiež jako putnici rozjímať môžeme, lebo vtedy tiež putovať budeme, ale nie na milostivé miesto, aby sme sebe potrebné milosti vyžiadali, ale do údolia Jozafat, aby sme tam výrok spravедliveho sudu nad sebou uslyšali. Máme tedy na tomto svete sväto žiť, aby tento výrok bol pre nás radostný. Kazateľom tejto kázne bol dp. Štefan Hattyar farár veľko-borovský z Liptova. O štvrtej hodine hola zase slovenská kázeň o pohrdaní márnosťami sveta a vyhľadavani nebeských radostí, o čom tiež pri putovaní rozjímať môžeme; putnícká cesta predstavuje nám, že sme na tomto svete len cudzinci a pútnici, hľadajúci svoju vlasť, pri slavnosti ale, jaká sa odbavuje na hore levočskej, môže sebe človek predstaviť, a začína okusovať radosť nebeskú, pre ktorú je človek stvorený. Na rano už o tretej hodine slúžené boly sväte omše pred zázračným obrazom a vo vonkajšej kaplnke.

Drahé nám tu bolo vtedy každé okamženie, lebo sme prišli jako chudobní prosebníci ku bohatej panej, ktorá také krásne miesto sebe tu zvolila. Nachádzali sme sa tu jako chudobný u bohatého, hladný u hostiny, žižnivý u studnice. Obzvlášť obrátili pozornosť našu na seba pútnici oravskí, liptovskí a trenčianski, ktorí po prvýkrát v živote svojom na túto horu priputovali. Títo hľadiac na spanile krásnu tvár podivnej Matky Božej levočskej, so svätým Augustinom volali „O krásu, o radosť, jak pozde sme teba poznali.“ Nemohli to tí dobrí ľudia pochopiť, že jaku to mohlo byť, že oni do teraz na toto obľúbené a krásne milostné miesto neputovali a túto krásu do teraz nepoznali.

Medzi 1005 pútníkmi, ktorých tento vznešený vodca sem priviedol, nachádzala sa aj jedna pútnička menom Zuzanna Turčák z Habovky, pre ktorú toto milostivé miesta zvláštne milostivým a pamätným sa stalo. Táto pútnička von z ovčince Kristového narodená a vychovaná jako bludiaca ovca po zlých pastvách bez pastiera sem tam honená vidiac toľké dobrodenia užívať blažené ovečky v ovčinci pastiera dobrého, seba ale tak opustenú a všetkých milostí zbavenú, ťažko to znášala i zatúžila po ovčinci tomto a žiadala si vojsť do neho, za bránu toho ovčince vyvolila sebe Horu Levočskú, na ktorú tým úmyslom 20 míl zeme priputovala, aby sa tu tejto podivnej Matke Božskej, ktorú cirkev svätá menuje Matkou Božskej milosti a branou nebeskou, a ktorú ona do teraz nepoznala, obetovala, a pod jej mocnou ochranou spasenie svoje nalezla. Vyznanie viery zložila do rúk dp. farára Habovského čo budúceho farára svojho, ktorý ku nej a k nám všetkým pár dojímavých slov premluvil a nám pripomenul radosť, že od teraz asi z 300 millionov pozostávajúca cirkev katolícka o jedného úda je väčšia, tiež aj počet jeho farníkov že sa o jedného úda zväčšil, tiež pochválil jej chválibný skutok, že poslúchla hlas pastiera dobrého, ktorý ju ztratenú nalezol, do ovčince svojho priviedol a po prvý krát nakrmil pokrmom, ktorým on krmí ovečky svoje, totiž svojím vlastným telom.

Okolo 9-tej hodiny tiahla veľkolepá processia, ktorá pri veľkom počte zástav, obrazov, pri speve a hudbe, sprevádzaná kňazom hore horou kráčala. Pohľad na túto processiu je dojímavý a radostný, keď vyšla processia na horu, bola veľká sv. mša, po ktorej vystúpil na kazateľnicu spomenutý dp. Ján Hattyar, ktorý ostrými slovami P. Marie v Lurde napomínal nás k pokániu.

Dalej nám odporúčal teraz vydanú knižočku „Hora Levočská“, ktorá je vydaná ku rozšíreniu úcty P. Marie levočskej a v prospech staváť sa tu majúceho chrámu; v nej najde čitateľ všetko v krátkosti, čo je o tomto milostnom mieste vedieť potrebné, knižočka táto sotva vyšla z tlače, v krátkom čase v pár tisíc výtiskoch sa minula.

Processia dolu horou bola tak veľká, že jeden koniec bol na hore, a druhý v meste, keď sme prišli do farského chrámu, bolo pol tretej po poludni. Tu sa shromaždili pútníci oravskí a liptovskí pred farou a oddali svoj milodar na staváť sa majúci chrám Matky Božskej, kde k ním veľk. pán farár pár slov premluvil a sa poďakoval, na to sa rozlúčili s nami.

Dňa 3. júla večer navrátili sme sa domov k prácam našim kde z radosťou vyprávame domácim svojim všetko, čo sme videli a slyšali. Túto púť pokladáme sebe, že sme boli na svätých missiach, preto tým velebným otcom, ktorí nás toľkými srdce prerážajúcimi kázňami tak obľazili a ku zvelebeniu tejto slavnosti tak veľmi prispeli, zvláštne velebným pánom z Liptova a Oravy srdečne privolávame: Pán Boh zaplať. Dali sa nám poznať, jako dobrí pastieri a milovníci sebe svereného ľudu. Bol medzi nimi aj dp. Ondrej Hlinka, redaktor „Ľudových Novín“ tento dobrodinca v veľký milovník ľudu,

Tešilo nás keď sme videli, jakí boli títo duchovní starostliví nielen o duchovné ale aj o telesné dobro svojho ľudu. Spoločne navštívili s ľuďom svojím chrámi levočské, starali sa o jeho nocľah, atď. Takových pastierov ľudu potrebné, a nastanú preň lepšie časy.

Ján Straka.

Muráňhuta, 21. júla.

Dôstojný Pán Redaktor!

Ráďte, prosím, tak dobrý byť, prítomný môj dopis v Kresťanovi uverejniť.

Velikú, veru nevyslovne velikú milosť ráčil mne nehodnému preukázať Pán a Boh môj milý Pán Ježiš Kristus tým, že mi dal dožiť 50 ročné jubileum mojego kňazstva, ktoré som dňa 16. júla v deň blahoslavenej Panny Marie karmelskej v utiahnutej tichosti slávil, obetujúc všemohúcemu Bohu Otcu nebeskému nekrvavú obeť najsvätejšiu tak rečenú zlatú sv. Omšu. Jaké vznešené sväté city tenkrát v srdci mojom prúdily, to žiaden jazyk nemôže vysloviť, to nemôže žiadno pero opísať. Slzy radosti a vďačnosti perlily sa v očiach mojích. A tie vznešené a sväté city srdca mojego, a tie slzy radosti a vďačnosti v očiach mojích sobral môj anjel strážca a zanesol ich ta do výšin nebeských až ta pred trón Pána a Boha mojego Ježiša Krista a pred trón najsv. pannenskej Matky Jeho bl. Panny Marie, o tom ani tú najmenšiu pochybnosť nemám. A, veď len týmto dvom mám čo najvrúcnejšie vďaky vzdávať za tú nevyslovnú velikú milosť, že som bol tak šťastný, že som zlatú sv. Omšu slúžiť mohol, a skutočne aj slúžil.

Verejne vyznávam, že som si ja tú milosť nezaslúžil, ani by som ju nebol obsiahnul, obdržal, keby mi ju najsv. Matka Božia — ktorú ja po Pánu Bohu nadovšetko z celého srdca čo najsladšiu, najlaskavejšiu Matku moju milujem a ku Nej sa povždy so synovskou dôverou utiekam — keby mi Ona túto milosť u svojeho premilého Syna Pána Ježiša Krista nebola vyprosila. Preto volám a po všetky dni života mojego z najhlbšej útroby srdca mojego volať neprestanem: „Sláva, večná sláva Tebe Pán a Boh môj milý Pane Ježišu Kriste za tú tvoju nevyslovnú mne nehodnému preukázanú milosť. Sláva, večná sláva i Tebe najsv. vždy nepoškrvená Matka Božia a zároveň i moja najsladšia, najlaskavajšia Mati bl. Panno Maria, že si sa ráčila za mňa u božského Syna tvojého prímluvať, že mi On na tvoju mocnú materinskú prímluvu tú nevyslovnú velikú milosť udeliť ráčil! — Sláva i mojemu sv. anjelovi strážcovi za jeho o mňa ochranu! Sláva i mojím svätým Patrónom sv. Ondrejovi apošt. a sv. Aloyzovi! Sláva i všetkým svätým a Vyvoleným Božím za jejich za mňa u Pána Boha orodovania!

Na deň mojích druhotín — secundiciae — deň mojej zlatej sv. Omši viaceri mi svoje blahoželania, blahoprania osobne prednesli i písomne zaslali, a viem, že mnohí i z počtu ct. čitateľov „Kresťana“ v ten deň vrúcne modlitby za mňa pred trón Boží a ku milej Matičke Božej vysielali, za čo som všetkým srdečnou povďačnosťou zaviazaný. Menovite ale srdečné vďaky vzdávam:

a) Vám dôstojný Pane, Redaktor „Kresťana“ mojemu milému úprimnému v Kristu bratovi za vašu tak srdečnú mi preukázanú bratskú lásku, že ste ráčil v čísle 28 „Kresťana“ str. 10 moju zlatú sv. Omšu oznámiť a ct. čitateľom Kresťana drahý uhorský ľud slovenského jazyka vyzvať, aby sa v ten deň — 16. júla — za mňa vrúcne ku karmelskej Pannenk Marii modlili. Prijmite za to moje najsrdečnejšie braterské vďaky.

b) Dôstojnému pánu Karolovi Gazdik horlivému farárovi pod Cervenouskalou. Z celej našej Rožnavskej Dioecese — biskupstva — tento sám jeden jediný je, ktorý si nezťažoval a sa neobával ku mne prísť, mne blahopriať a pri zlatej sv. Omši mi adštovať. No

dô t pane, milý v Kristu brat môj! Som Vám za to úprimnou povďačnosťou zaviazaný. Prijmite tedy moje najsrdečnejšie braterské vďaky.

c) Dvomi dôstojným pánom z Dioecesi Košickej a síce: dp. Alexandrovi Oppitz a dp. Štefanovi Korponay profesorom v praeparandii košickej. Dôstojní páni milí moji v Kristu bratia! Za vaše listové mne zaslané blahopranie, ktorým ste ma prekvápili a ma potešili, ráčte prijať moje srdečné vďaky.

d) Tutejšiemu velact. pánu rectorovi Andrejovi Búsik, ktorý všetku svoju usilovnosť k tomu vynaložil, aby túto slávnosť svojim k tejto slavnosti primeranou piesňou, spevom a organovaním zvelebil, a mne tiež svoje úprimné blahopranie predniesol. Také ct. pánom učiteľom Juliusovi Mészáros z Muraň Lehoty, a Antonovi Weiskopf z Zdychnavy, ktorí osobne ku zlatej sv. Omši sa dostavili.

e) Úprimné a srdečné moje vďaky vzdávam vytečenému mladíkovi Jožkovi Nosály, horlivému, neohrozenému to ľudákovi, šľachetnému statnému junákovi, i tohoto setre Anke vzácnnej poctivej to panne, ktorí si nezťažovali tak ďalekú a obtížnu cestu ku mne konať. Tiež i týmto milým rodičom Martinovi a Anne Nosály, ktorí mi listovne b'ahoželanie zoslali. Tiež i Vám ct. pane Fraňo Klein, ktorý ste mi v mene viacerých v Binskej-Bystrici listovne blahože'a'i, i Vám i tým viacerým srdečne vďaky vzdávam. Napokon:

Všetkým tým pt. tit. cteným čitateľom „Kresťana“ a všetkým iným, ktorí v ten deň mojej zlatej sv. Onše vrúcne modlitby za mňa k Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a Jeho najsv. Matke bl. Panne Marii karmelskej prednášali, všetkým srdečné vďaky vzdávam, všetkým z hĺbín srdca mojeho všetko dobré od milého Pána Boha žiadam. Majte povždy v blahej pamäti Vášho vždy srdečného v Kristu brata, priateľa a ctiteľa

Ondreja Rojko,

50 ročného jubilárneho kňaza.

SOLČANY, (nitrianska st.) 30. júla.

Velactená Redakcia!

Už dosť dlhý čas mi „Kresťan“ chodí, a čítam ho, ale dovčulku som od nás ešte nič nečítal z tejto dosť veľkej obce; opovažujem sa teda prosiť velact. pána Redaktora, by ste týchto mojích pár riadkov uverejniť ráčili.

Mal som nedávno s pekným krivonosým hádku, ktorá mňa k písaniu týchto pár riadkov priviedla.

Vec sa takto stala: regál je v židovských rukách v árende. Akcis od mäsa ale som ja vzal, ktorý som tu mäsiarom, zas od židov do árendy.

Musím pripomenúť ale, že v tom čase bol tu už aj jeden židovský mäsiar a ten tiež si pýal ten akcis do árendy; a môžete sa diviť, že nie tomu židovi, ale mne kresťanovi ho prepustil ten statočný židák. Keď ale aj ten žid si vykonal právo sekánia mäsa, prisľúbil obci, že len tu v dedine bude zabíjať a mäso od nikál nosiť nebude.

Ja, jako podárendátor akcisu, mal som právo zas od neho, od toho židovského mäsiara, akcis sberať. A včul porozpoviem, jak som ja pri tejto veci s tým židiskom pochodil.

Keď on mal hovädo zabiť, mal to mne pred 6 hodinami oznámiť, a zákonný akcis za živa ešte vyplatíť. On ale nielen že mňa za živa nevolal k nemu, ba čo viac vtedy poslal pre mňa, keď už bolo hovädo skoro do poli odraté, a mne potom tolko od neho platil, koľko sa mu ľúbilo, a nielen že tu nezabil hovädo, lež v noci si dal z druhej obce doniesť, a mňa vtedy volal to mäso odvážiť, keď už mal ľudí v jatke, keď už mäso sekal.

A ja, ktorý som tiež mäsiar, a tiež som mal ľudí v jatke, keď som ho upozorňoval, aby sme sa odbavili, lebo že ľudia aj na mňa čakajú, tú odpoveď som dostal od neho, že „dočkaj! Však nemáš inakšej roboty!“ A sekal mäso ďalej.

Keď som ja videl svoju nerovnosť, sobral som sa preč, pomyslel som si, no počkaj ty židák, však ja s tebou pre takéto nezákonnosti spravím poriadok. Zažaloval som ho u nitrianskej finančnej direkcii. Odtiaľ poslali žalobu komissárovi do Veľkých Topolčan. Konečne prišiel deň pojednávania. Ja som leďva čakal, aby to len čím skôr bolo, myslel som si, no počkaj, však ti ten komissár paragrafom fúzy vykrúti. Ale som sa predivil, keď sme už boli pred tým pánom, tými peknými slovami ma privítal, že „Ale očujte, veď vy slivovicou razíte“.

Ja som sa veľmi zadivil, na toto poznamenanie pána komissára, lebo ja nielen že slivovice, ale žiadneho takého tuhého nápoja nepijem. Kto vie, jakým nosom voňal, keď pri mne zápach slivovice cítil. Ale ja som sa toho nič nenaľakal; ja som svoje právo len ďalej vyhladával. Na to sa ma pán komissár pýtal, že teda čo žiaľam od toho žida? Ja som povedal, že keď prestúpil zákon, aby ho podľa zákona pokutoval.

On mi ale odpovedal, že čoby na prvý raz hneď pokutoval, a tak . . . a tak, abych vzal peniaze, čo mi príde za akcis, a je koniec veci.

Ale ja som len neodstúpil.

Aj začal už jakýsi pokutujúci protokol písať, a keď ho zas tak nechal, a ďalej mi len ponúkal peniaze, čo mne prídu. No, myslel som si, keď ti to tak ľahko padne, toho človeka pokutovať, vzal som si peniaze, myslel som si hneď, keď inšie nie, ale toto — ponevác aj tak som nič v týchto novinkách od nás nečítal — istotne v našom mil. „Kresťanovi“ opišem.

S úctou

Stefan Solter, mäsiar.

BUDAPEŠŤ, 30. júla. 1898.

Ctený Spolupracovníci!

Budúce číslo do stredy sa musí zavreť, ponevác zodpovedný redaktor odcestovať musí. Prosíme rukopisy do utorka nám poslať, ináč nemôžeme ích uverejniť v najbližšom čísle.

ČAHTICE, 24 júla.

Vážený pán Redaktor!

29. ho júna v deň sv. apoštolov Petra a Pavla sme mali veľkú slavnosť. P. v. Ján Ježo odbavoval primície slúžil prvú sv. omšu. Kázeň držal p. v. kaplán miestny Ján Lukáč, pri ktorej sa súčasťilo množstvo Judu, krásne ráz vyjadril tento vznešený kňazský úrad, potom sa obrátil k jeho tam prítomným rodičom a ostatnej rodine, požehnanie udeľoval po sv. Omši prespolným, zdejším zase po litaniach. Aká toto radosť čachtickým farníkom, že v krátkom čase štyria sa stali u nás kňazmi: *Ján Simončič, dr. Jozef Janda, Ján Jakubeczi a Ján Ježo*. Boh pomáaj im v tomto ťažkom stave a posilňuj ich.

Druhú veľkú radosť nám pripravili naši duchovní pastieri. Totiž pozakladali nám spolky živého ruženca a božského Srdca Ježiša; vyrašili viac dobrodinčov na ozdobu domu Božieho.

Chrám Boží má re peke ozdobený z milodar v. Pán Boh zaplať všetkým, ktorí na ozdobu chrámu Božieho prispeli. Srdečné vď ky vyslovujeme našim duchovným pastierom za všetky utrapy a starosti.

Letnú záavu „Čachtický Katolícky Kruch“ vydržoval dňa 3. júla v Jandovej doline. Začiatok zábavy o 2 hod. popoludni, ktorá sa pekne skončila o 11 hod. večer.

S úctou

Jozef Maszarik.

HOSPODÁRSTVO.

Aká krava je dobrou dojkou?

Daktorí hospodári veľkou pozornosťou sprievádzajú znaky mlieka, z ktorých uzavierať sa môže na hojnosť mlieka u kravy; iní zas skoro celkom nič nedajú na ne.

Jednanie týchto len tak je možné, že oni ešte nikdy si nedali na tých znakoch záležať.

Dobrá dojka krava má ľahkú hlavu a celá postava kravy nasmie byť prisilnou. Hrdlo má tenké, prsá silné, celé telo šíri sa k zadku.

Koža je mäkká, nenie natiahnutá, kosti všade vidieť, slovom človek vidí, že tá krava nenie na krmenie súca. Dost' je tenká.

Predsá ale mliečne žily, vemenó hrajú v tejto veci hlavný zástoj.

Pri dobrej dojke krave mliečne žily od vemená na oboch bokoch brucha vidieť ťahať sa napred. Čím sú tieto hrubšie, čím krivšie a viac na pred sa ťahajú, tým viac mlieka má taká krava.

Lenže poznamenáť musíme, že u mladších kráv neráz slabo sú vyvinuté tieto žily, bárs ony dobre doja.

Vemenó má byť veľké, mäkké nie zarastené; malé a silno zarastené vemá neobsahuje veľa mlieka.

Videť-li na veľkom a mäkkom vemené

celkom dobre žily, to je istý znak, že je tá krava dobrou dojkou.

Lenže aj pri tej veci veľmi ľahko by sa mohol človek oklamať; lebo bárs je vená i veľké, predsá môže mať ona málo mlieka, jestli je ono násité; vemá tedy treba rukou chytiť a kravu dojsť probovať, potom uvidíme, či je vo vemené mäso, alebo mlieko. Aj mliečne zrkadlo si treba všimnúť, ktoré na strednom mäse až po stehná sa ťahá u daktorej kravy; dobrá dojka vždy má veľké mliečne zrkadlo riadne, ktoré má byť tedy veľké, široké a vysoko sa ťahajúce.

Samo sebou sa to rozumie, že navzdor všetkým týmto znakom i zlou dojkou môže byť krava, jestli je zle vrchovaná a nedostáva to, čo jej patrí; z ničoho len Pán Boh môže dačo preukázať.

Jožko Špekulant.

Prosté a figliarske nápady.

Gazda Michal: Čudné časy žijeme. Poslal som môjmu Miškovi vojakovi do Česka rozličnej svačiny, ktorú vraj nedostal.

Sused: S áď zle bo'a adresa písarä

Gazda Michal: Dečo zle, lenže ja som nechcel, aby sa o tom hneď dozvedeli jeho pajtaši; tedy to všetko som poslal na meno strážamajstra.

Sudca: Ale povedz eže vy ľahká, prečo ste ukradli ten daždnik?

Zlodej: Ach pane sudca, on by ho i tak b l dakde zabudol.

Klára: To je pred a len čudné, tebe sa vždy o vojenských dôstojníkoch snivalo, a predsá si šla len za zápisníka, ktorý nemá žiadnej vlastnosti vojenskej.

Anna: Dečo nie, však má toľko dlžoby, jako dajaký plukovník.

Redaktor: Pavda, nevieš, prečo papier rukopisu len na jednej strane môže byť zapísaný?

Priateľ: Nuž preto, lebo polícia to predpísala, aby sa slanina nestyka a s čiernidlom.

Kujon učeň pri obede: Pani majstrova, zavrite tie dvere, lebo tu veľmi ťahá, jej zavrite ich čí n skorej.

Majstrova: Ale ký parom ťa zas lomí, všä ťa ten vetrik neuchyťí.

Učeň: To viem, že mňa neuchyťí, ale bojím sa, že nám naše kúsky mäsa uchyťí, lebo sú veľmi tenké a ľahké.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Ján Žilinský. Ten článok do toho kalendára čím skorej prosíme poslať. Rukopisu už žiadneho nemáme v zásobe. Času, myslím, dosť máte, však ešte ne-žnete. — *M. k. sóhivatal, Rózsahegy.* To od nás nikto nemôže žiadať, aby sme jeho zprávy prekladali a tak uverejňovali. Pošlete-li v slovenskej reči vaše osved-čenie, vďačne vyhovieme vašej žiadosti. — *Mariethál.* Keď vaše riadky prišli, číslo už zavreté bolo. Kto chce dačo do Kreššana poslať, najneskôr do večera útorku nám to treba zaslať; list ale vo štvrtok večer sme dostali. — *Jožko Lapaj v Trebaticiach.* V tej veci popustte; každý vie, čo je vo veci. — *Jurko Šándorffy.* Prečo ste naraz tak umkli. Však nemáte tak veľa práce. — *Mnohí* si nechú zapamätať, že re-daktor nemá nič do expedície a predplatkov; v týchto záležitostiach vždy treba obrátiť sa na majiteľa Kreššana (Bpešť, VIII. József-örút 35. sz. I. em.). — *Sliac.* Prosím tých dvanásť a pol petáka čím skorej mi poslať; letovanie moc stojí človeka. — *S. Vrátel.* Len i ďalej tak, neodstúpte ani na mak. — *Ulik.* Vy sotva máte pochop o 9 cudzích hriechoch. — To je len dočasne tak. *V. K.,* zakiaľ sa nenajde súci chlap. — *Hab. Kulifaj v Ird.* Nemáte sa čo hnevať, lebo ten váš článok tak vyzeral, ako jašter bez chvosta a žena bez vlasov. — *Čaca.* Kaco-Maco celkom utíchol, pri volbách väčším víťazom bol; ťažké sny mu musely odňať chuť od všetkých liberálnych figlov. Ten pán mi povedal, že sa on nemieša do takej veci, na kto-rej takým herským dvom pánom záleží. Ináč teraz je ten pán v „Bars-Alsó-Péle.“ — *Urmín. L. H.* To by privčas bolo; vy sa len tej starej nóty držte. — *Ján Žilinský.* Len i ďalej tak veselo! — *Predmiersky.* Podobne! — *A. Neverla.* Tí 2. zl. 95 kr. sme dostali. Pán Boh zaplac.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví po-štára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osah, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Púť do Lourdu vo sviatok sv. Ruženca

2-ho októbra r. 1898. Pohnutia 25. septembra 1898. Návrat 8. októbra 1898. Ces'a: Budapest—Kanizza—Pragerhof—Svätý-Peter—Cormons—Velencze—Milano—Genua—Nizza—Marseille—Toulouse—Lourd tie isté stanice nazpät. Sotrvávanie v Lourde 4 dni. Stanice oddychu: Milano, Marseille, Genua.

Ceni:

Prihlási-li sa	50 osôb III. trieda	100 zl.
" "	100 " " "	95 "
" "	200 " " "	90 "
" "	300 " " "	85 "

(Trovy s cestou a so zaopatrením spojené sú v tomto.)

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posíla

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Veľkom Maroši hontianska stolica.

Knížná polica.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezu-látko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n d a. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporú-čame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské pro-ducto, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele bu-deme vzkriesení, kde budeme bývať, čo bu-deme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich od-porúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (zito) banátske 00—00. — Od Tisy 10.60—12.80. — Od Pešti 10.55—12.75. — Zadunajské 10.60—12.80.

Raž 8.00—8.15.

Jačmeň na krmenie 5.50—6.00. — Do pá-lenice 0.00—0.00. — Na pivo 0—0.00.

Oves 8.50—8.90.

Kukurica 5.20—5.30.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.40	19.50	19.00	17.80	16.80	16.40	15.50	14.70
			7½	8			
			12.80	8.00			

Otruby fajnové 5.30, grobovité 5.20.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 7.00. — Malá 7.50. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň** funtový od 14—18 kl. tercy 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. —

Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Ján Kopetsny,

stolár v Trnave,

v zbožnej ulici vo vlastnom dome č. 87,
naproti chlebovej ulici

drží sklad **železných krížov,** kóvových a drevených **umrlčích truhel.**

Obnovy krížov sa v najkratšom čase shotóvuju.

Nápisy na kríže sa s čistým zlatom pripravujú.

Pohrabné sprievody usporiada dľa dohovoru najlacnejšie.

prijíma všetky **stavebné stolárske práce** za veľmi ľavné ceny a vybavuje ich prísne a rýchlo.

Sprevádza všetky do jeho oboru patriace väčšie i menšie **opravy.**

Kostolné roboty prijíma za najlacnejšiu cenu i najpilnejšie sa dohotovujú.

Krajinský sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenostovov obežníkov, povolani kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťich Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťich Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a
umelecký.

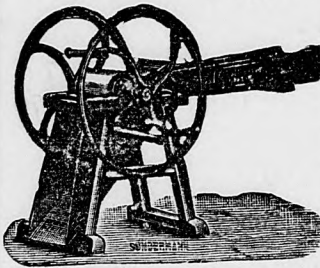
Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

MICHAL TRESKOŇ v Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny,
odporúča pp. hospodárom žen-
túre, sečkovice, mlátačky, raj-
táre, triery, rozsievačky, šro-
vniky, struhadlá, mašiny na
kapustu, mašiny na moržovania
kukurice, pluh a brány, amer-
hrable, mašiny na lámánie stro-
movej kôry, mačkadlá na sla-
a borievky, cirkulárne pily,
mangle na prádlo, decimálne
váhy.

Obrazkové cenniky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratnikom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednateľa ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho není hodná, aby sme ju do ruky chytli. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazy vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trvaca, ani pritvrda, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornovo-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Oceľová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrazkový cennoslov zdarma.